

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De duodecim gradibus szperbiæ secundum Bern. Cap. XXXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

ei, q̄ similis esset cuidam negotiatori venienti ad se. Cui cū occurrisset Paphnutius, hortatus est eum ad orēm: qui acquieuit ei, & omnia distribuit pauperibus. Et non post multum tempus mortuus est. Et postea per vocem eius Paphnutio reuelatū est; q̄ esset citò moriturus & assumendus in cæsum, & hoc nō esse ideo ei prius reuelatū, ne forrè elatus aliquod damnū sui laboris inde incuteret. Et mortuus est, aliis vidē:ibus anima eius ab angelis psallentibus delata est in cæsum. ¶ Tercia species superbiæ est eorum qui volunt habere in clauastro quæ non habebāt in seculo: vt delicias vel magnū nomen, contra hoc, quod dicit Aug. Qui autē nō habent, non ea quarant in monasterio, quæ nec foris habere potuerūt. Et iterū: Non erigant ceruicem, quia eis associantur ad quos foris accedere nō audebant: sed sursum cor habeant, & terrena vana nō quærant, ne incipiāt monasteria esse vtilia diuitibus, nō pauperibus, dum diuites illic humiliantur, & pauperes illic infiantur. Quidā etiam qui ante claustrum ingressum vir in suo vico vel oppido cogniti fuerant, post circumuehentes provincias, & curias frequēntes, regum notitias & principū familiaritates assequūtur. Quarta species superbiæ est superbia eorū qui in clauastro gloriāntur, vel superbiūt vel de diuitiis quas habuerūt in seculo, vel de hoc, q̄ contulerunt eas clauastro, vel de aliquibus quæ strenuè egerunt in seculo. Vnde Aug. Nec extollantur, si communi vitæ aliquid de suis facultatibus contulerunt: nec de suis diuitiis magis superbiānt, si eas monasterio partiātur, quā si eis in seculo fruerentur. Et iterum: Quid prodest dispergendo dare pauperibus, & pauperem fieri, quū anima misera superior efficitur diuitiis contemnendo, quā fuerat possidēdo? Ber. Nonnunquam audiimus aliquos de his qui religiose vestiti & religionem professi sunt, reminisci & iactitare mala sua præterita, quæ verbi gratia, aliquādo vel fortiter gladiatorio, vel argute in literatōno gessere cōsistū, siue aliud quiddam secundū mūdi facultatē fauorabile, secundum salutem verò animæ nociuum, perniciosum & damnosum, secularis adhuc animi indicium est hoc: & humilis habitus qui gestatur à talibus, non sanctæ nouitatis est meritum, sed prisæ vetustatis operculum.

De duodecim gradibus superbiæ secundum Bern. CAP. XXXV.

Pratet tres diuisiones superbiæ prius positas, sunt aliæ duæ diuisiones, quæ videntur quodammodo pertinere ad peccatum superbiæ. ¶ Prima est, graduū superbiæ. Secunda verò est quorundam vitiorum, quæ ex superbia procedunt. De vtriusque

ergo tractabimus. Sed primo de gradibus superbiæ. ¶ Notandum est ergo quod duodecim sunt gradus superbiæ, quos beatus Bernardus distinguit. ¶ Primus gradus est curiositas, quæ secundum Bernardum in iudiciis deprehenditur. Si videris monachum, de quo prius bene confidebas, ubi stat, ambulat, sedet, oculis incipientem vagari, caput erectum, aures portare suspensas, è motibus exteriorum hominis interiorem immutatum hominem agnoscas. Oritur autem secundum Bernardum ista curiositas in alios ex incuria sui. unde ipse ait: Dum anima à sui circumspectione torpeicit, incuria sui, in alios curiofam eam facit. Idem: Quò à te curiois recedit? Cui te interim committis? Nunquid audes oculos leuare in caelum qui peccasti in caelo? Terram intueri, ut cognoscas te ipsam ipsa te tibi representabit, quia terra es, & in terra ibis. ¶ Secundus gradus est leuitas, quæ secundum Bernardum sic oritur ex gradu præcedenti. Monachus, qui sui negligens est, alios curiose circumspicit, dum quosdam suspicit superiores, quosdam despicit inferiores. In aliis quidem videt, quod in aliis videt: inde animus nulla sui cura grauatus, per superbiam ad alta se erigens, modo per inuidiam tabescit, nunc per excellentiam pueriliter hilarescit, & quod superari se dolet, & quod superare se gaudet amor propriæ excellentiæ facit. Quibus verò iudiciis iste gradus perperdat, Bernardus ostendit, dicens: Has animi vicissitudines nunc pauca & mordacia, nunc multa & inania, nunc risu, nunc luctu plena, semper verò irrationabilia indicant verba. ¶ Tertius gradus est inanis letitia, quæ secundum Bernardum sic oritur ex præcedenti. Monachus qui duos gradus superbiæ ascendit, cum gaudium videt interpellari trinitia, quæ de bonis alterius contrahit, impatiens suæ humiliationis, fugit ad consilium falsæ consolationis. Ex illa parte qua sua sibi vilitas, & aliena excellentia monstratur, restringit curiositate, ut in quo ipse videtur excellere, curiosius notet, in quo alter præcellit, semper dissimulet: ut dum deuitat quod triste patatur, letitia continetur. Deprehenditur etiã iste gradus his iudiciis, secundum Bernardum. Rari vel nulli gemitus sunt, vel lacrymæ. Rares, si attendas aut sui oblitum, aut ablutum à culpis: si in signis serilitatis, in fronte hilaritas, vanitas apparet in incessu. Pronus ad iocum, facilis & promptus ad risum. Similis est vesica turgida vento puncto perforata exiguo, quæ si stringitur crepitar, & crebris sonitus reddit, vento non passim, sed strictim egrediente sic ventus vanitatis à monacho non valens liberè egredi propter disciplinam silentij, inter angustias faucium per cachinnos emittitur: & cum os obstruxerit, per nares sternutare auditur. ¶ Quartus

Notandus gradus est iactantia in multiloquio, quæ secundum Bernar.
 ex præcedenti gradu sic oritur. Postquam vanitas crescere, &
 velica grossescere cœperit, necesse est vt ampliori foramine la-
 xato siua ventositas eructetur, alioquin rumpetur. Deprehendi-
 tur autem gradus iste his indicis: Qui in isto gradu est, esurit &
 sicut auditores, quibus omne quod sentit offundat, præuenit in-
 terrogantem, non quærenti respōdet. Ipse quærit, ipse soluit, &
 verba collocutoris imperfecta præscindit. Pulsato signo breue
 conqueritur interuallum. Si de religione agitur, statim visiones
 & somnia proferuntur. Laudat ieiunia, commendat vigiliis,
 sapet omnia orationes exultat. Si ad ludicra sermo conuertit-
 tur, in his quanto affuetior, tanto loquacior inuenitur. Dicās,
 si audias, fluuium esse scurilitatis os eius, ita vt seueros & gra-
 ues animos in leuitatem concitet risus. ¶ Quintus gradus est
 singularitas quæ à præcedenti gradu sic oritur, secundum Ber-
 nar. Turpe est ei qui se suprâ cæteros iactitat, si non plus cæteris
 agat aliquid, vt vltra cæteros appareat. Perpenditur autem gra-
 dus iste his indicis. Qui in hoc gradu est, plus sibi blanditur de
 vno ieiunio, quod cæteris prandentibus facit, quàm si cum cæ-
 teris septem diebus ieiunauerit. Commodior videtur sibi vna
 oratiuncula peculiaris, quàm tota psalmodia vnius noctis. Do-
 let aliquem se pallidiorem & minus comedentem, pallorem
 suum & maciem in manibus & cætera quæ potest videre specu-
 lacur. Ad omnia sua strenuus, ad omnia communia piger. Vigi-
 lac in lecto, dormit in choro. ¶ Sextus gradus est arrogantia,
 quæ secundum Bernar. sic oritur ex præcedenti. Quum ex his
 quæ singulariter agit, apud simplices eius opinio excreuerit,
 qui opera probant quæ cernunt, sed vnde prodeant non discer-
 nunt: dum miserum beatificant, in errorem inducunt. Credit
 quod audit, quid intendat nō attendit. Obliviscitur intentionē,
 dum amplectitur opinionem, vbique de omni alia re plus sibi
 quàm aliis credit: de se solo plus aliis quàm sibi credit, vt non so-
 lum verbo aut operum ostentatione suam præferat religio-
 nem, sed intimo cordis affectu credat se omnibus sanctiorem. Et
 quicquid laudatum de se agnouerit, non ignorantia aut bene-
 uolentia laudatoris, sed suis meritis adscribit. ¶ Septimus gra-
 dus est, præsumptio quæ sic ex præcedenti oritur secundū Ber-
 nar. Qui alios se præcellere putat, quomodo plus de se quàm de
 aliis non præsumat? Primus in cōuentibus residet, in cōsiliis pri-
 mus responderet, nō vocatus accedit, nō iussus se intromittit, re-
 ordinar ordinata, reficit facta. Quicquid ipse non fecerit aut

ordinauerit, nec refectum nec pulchrè ordinatum existimat. Iudicat iudicantes, præiudicat iudicaturis. Si cum tempus aduen-
rit, non promoueat ad prioratum, suū abbatem aut inuidum
iudicat, aut deceptum. Quòd si mediocris aliqua obedientia di-
iuncta fuerit, indignatur arbitrans non minoribus se esse oc-
cupandum, qui ad maiora se sentit idoneum. ¶ Octauus gradus
est, defensio peccati, quæ secundū Ber. sic oritur ex præcedenti.
Qui promptus ad omnia se conseruit ingerere, impossibile est
aliquando non errare. Ad prælatum autem pertinet errantem
arguere. Sed quomodo culpam suam confitebitur, qui nec esse
putat, nec putari culpabilis putatur? præterea cū culpa imputa-
tur, crescit, non amputatur. Multis verò modis fiunt excusatio-
nes in peccatis. Aut enim dicit qui se excusat, non feci: aut, feci
quidem, sed bene feci: aut, si male, non multū male: aut, si multum
male, non mala intentione. Si autem de illa conuincatur, aliena
se nititur excusare suasionem. Sed qui aperta defendit, quando oc-
cultas & malas cogitationes cordi suo aduenientes humiliter re-
uelaret abbati? ¶ Nonus gradus est simulata confessio, qui gra-
dus quomodo ex præcedenti oriatur, Bernard. ostendit dicens.
Nonnulli cū de apertioribus arguuntur, scientes quòd si se de-
fenderēt, non crederentur, subtilius inueniunt argumentū de-
fensionis, verba respōdentes dolosæ confessionis. Vultus demit-
titur, prosternitur corpus, aliquas lacrymas si possunt sibi extor-
quent: vocem suspiriis, verba gemitibus interrumpunt. Nec so-
lum talis obiecta non excusat, sed ipse quoque culpam ex aggra-
rat, vt dū impossibile aliquid aut incredibile culpæ suæ ore suo
additum audis, etiam illud, quod ratū putabas, vix credere pos-
sis. Quomodo autem hæc simulatio perpendatur, Bernard. ostendit,
dicens: Vasa figuli probat fornax, & tribulatio verè pœnitē-
tes discernit. Qui veraciter pœnitet, laborem pœnitentiæ non
abhorret. Cuius simulata confessio est, vna vel leui contume-
lia, aut exigua pœna interrogatus, iam humilitatē simulare, illi
simulationem dissimulare non potest. Murmurat, frendet, iras-
citur. Quanta putas tunc sit cōfusio in corde superbi, cum fraudem
decipitur, pax amittitur, laus minuitur, nec culpa diluitur? Tan-
dem notatur ab omnibus, iudicatur ab omnibus, eòq; vehementius
omnes indignatur, quo fallum conspiciunt quicquid de eo
prius opinabatur. Tunc opus est prælato, vt eo minus parcendū
illi putet, quo magis omnes offendit, si illi parcat. ¶ Decimus
gradus est rebellio, quæ quomodo oriatur, ex præcedenti Bern.
ostendit, dicens de illo qui est in nono gradu, Nisi miseratio di-
uina

uina eum respiciat, vt (quod valde difficile est talibus) vniuersorum iudicij tacitus acquiescat: frontosus mox & impudens factus, tanto deterius quanto desperatius in decimum gradum per rebellionem corrumpitur, qui prius latenter arrogans fratres contempserat, iam patenter inobediens etiam magistrum contemnit. Sciedam nanque, quod gradus duodecim in tres tantum colligi possunt: vt in sex superioribus sit contemptus fratrum, in quatuor sequentibus contemptus magistrum, & in duobus qui restant, sit contemptus Dei. Item notandum est, quod duo ultimi gradus in congregatione defendi non possunt. Denique vbi fratrum concordiam, aut magistrum sententiam monachus spernit, quid ultra in monasterio nisi scandalum facit? Undecimus gradus est libertas peccandi, per quam monachus cum iam nec magistrum videt quem timeat, nec fratres quos reueretur, tanto securius, quanto liberius sua desideria implere delectatur, a quibus in monasterio tam pudore quam timore prohibebatur. Sed etsi iam fratres & abbatem non timet nondum tamen penitus Dei formidine caret. Hanc ratio tenuiter submurmuras adhuc voluntati proponit: nec sine aliqua dubitatione quaecumque primum illicita perficit: sed sicut is, qui vadum tentat, pedetentim, non cursim vitiorum gurgitem intrat. Duo decimus gradus est consuetudo peccandi, qui sic oritur ex precedenti secundum Bernardum postquam terribili Dei iudicio prima flagitia impunita sequitur, experta voluptas libenter repetitur, repetita blanditur. Concupiscentia reuiuiscens sopit ratio, ligat consuetudo. Trahitur miser in profundum malorum, trahitur captiuus tyranni vitiorum: ita vt carnalium voragine desideriorum absorptus, suae rationis diuinique timoris oblitus, dicat insipientis in corde suo, Non est Deus. Iam indifferenter libetis pro licitis utitur: iam ab illicitis cogitandis, patrandis, inuestigandis animus, manus vel pedes non prohibentur: sed quicquid in cor, in buccam, ad manum venerit, machinatur, garrit, & operatur maleuolus maligniloquus, facinorosus.

De quibusdam vitiis quae procedunt ex superbia, & aduersantur sane fidei. CAP. XXXVI.

DICTO de duodecim gradibus superbiae, consequenter dicendum est de quibusdam vitiis quae procedunt ex superbia. Dicemus autem tertium modo de quinque illorum, licet sint multa. Primo dicemus de quibusdam erroribus qui sane fidei aduersantur. Errores enim ex superbia procedere solent. Quia sicut dicit Aug. superbia meretur illud. Et super illud Jeremiae 49. Arrogantia tua, & superbia cordis tui decepit te. dicit glossa.